

Ramme- og procesbeskrivelse for whistleblowerordningen i kriminalforsorgen

1. Målgruppe m.v.

I kriminalforsorgen kan whistleblowerordningen benyttes af personer, der arbejder i alle kriminalforsorgsområder, inklusive Færøerne, samt i direktoratet og Kriminalforsorgen i Grønland. Ordningen kan også anvendes af personer, der tidligere har arbejdet et af de nævnte steder, og som indberetter oplysninger, som vedkommende er kommet i besiddelse af i den periode, personen arbejdede for myndigheden. Dette gælder også personer, der er frivillige, lønnede eller ulønnede praktikanter hos kriminalforsorgen. Yderligere kan ordningen anvendes af personer, der har været i betragtning til en stilling i kriminalforsorgen, i det omfang indberetningen vedrører oplysninger, der er erhvervet i forbindelse med ansættelsesprocessen eller andre førkontraktlige forhandlinger. Ordningen kan også bruges af kriminalforsorgens samarbejdspartnere, herunder selvstændigt erhvervsdrivende, som kriminalforsorgen samarbejder med. Persongruppen omfatter endvidere ansatte hos samarbejdspartneren, underleverandør af varer eller tjenesteydelser til kriminalforsorgen.

De forhold, der kan indberettes om, er overtrædelser af EU-retten, som er omfattet af anvendelsesområdet for whistleblowerdirektivet, alvorlige lovovertrædelser (f.eks. overtrædelser af straffeloven eller særlovgivning) eller alvorlige forhold (f.eks. grov chikane eller tilsidesættelse af faglige standarder).

Whistleblowerordningen er et supplement til mulighederne for medarbejdere til at tale med en leder, HR-enheden eller tillidsrepræsentanten, hvis man oplever alvorligt kritisable forhold i kriminalforsorgen. Ordningen skal øge ansattes mulighed for at ytre sig om kritisable forhold uden at frygte for negative ansættelsesretlige konsekvenser og beskytte ansatte, som anvender ordningen.

Tilsvarende har samarbejdspartnere og ansatte hos samarbejdspartnere med ordningen mulighed for at videregive oplysninger om alvorligt kritisable forhold i kriminalforsorgen uden om den sædvanlige samarbejdsrelation.

2. It-system

Indberetningerne til whistleblowerordningen sker gennem et fællesstatsligt it-system, der administreres af Statens IT. Alternativt kan der sendes en mail til whistleblower@krfo.dk eller et fysisk brev til enhedsleder Vibeke Greve eller chefkonsulent Hanne Olesen i whistleblowerenheden i Koncern Jura i Direktoratet for Kriminalforsorgen.

Det er kun de to nævnte medarbejdere i Koncern Jura, der har adgang til indberetningerne til kriminalforsorgen i it-systemet. Det gælder også, hvis en indberetning gennem whistleblowerordningen gives til videre behandling i en anden enhed i kriminalforsorgen.

3. Anonymitet

Whistlebloweren kan vælge at være anonym. Det er ikke nødvendigt at afgive hverken person- eller kontaktoplysninger, da it-systemet giver mulighed for anonym kommunikation fra whistlebloweren til de to medarbejdere i whistleblowerenheden gennem et kodesystem.

Hvis whistlebloweren ønsker at være anonym, skal vedkommende bl.a. være opmærksom på, at vedkommende ikke ved upload af filer, herunder dokumenter, film, fotos mv., utilsigtet kommer til at afgive oplysninger om sin identitet.

Kriminalforsorgen vil ikke gennem it-tekniske muligheder eller andet forsøge at afdække identiteten på en whistleblower, der ønsker at være anonym, men det bemærkes, at whistleblowerenheden i henhold til lov om beskyttelse af whistleblowere efter omstændighederne ikke er forpligtet til at behandle henvendelser fra anonyme whistleblowere. Enheden vil dog som udgangspunkt også behandle anonyme henvendelser.

Hvis oplysninger indberettes til whistleblowerportalen via linket til portalen på kriminalforsorgens hjemmeside fra en computer, der er på kriminalforsorgens netværk, vil dette evt. blive registreret som led i den almindelige logning af brugeraktiviteter på netværket. Denne risiko for logning kan undgås ved at taste selve web-adressen i en browser på en privat eller offentlig computer, der ikke er tilkoblet myndighedens netværk.

Oplysninger, der omfatter mulige strafbare forhold, vil blive sendt til politiet. Politiet kan helt undtagelsesvis være nødsaget til at forsøge at indhente oplysninger om en whistleblower, selvom denne ikke har oplyst identitet eller kontaktoplysninger. Det kan f.eks. være, hvis politiet vurderer, at der er behov for politimæssige indgreb for at afværge forbrydelser, der f.eks. indebærer fare for menneskers liv, jf. retsplejelovens bestemmelser.

4. Beskyttelse af whistlebloweren

4.1. Identitet

Hvis whistlebloweren ikke oplyser sin identitet, vil whistleblowerenheden i Koncern Jura betragte og behandle vedkommende som anonym.

Hvis whistlebloweren oplyser sin identitet, vil whistleblowerenheden ikke videregive oplysning om identiteten til andre. Videregivelse af oplysning om identiteten kan dog efter forudgående underretning af whistlebloweren og uden vedkommendes samtykke ske til relevante myndigheder som f.eks. politiet, når videregivelsen sker for at imødegå overtrædelser, eller med henblik på at sikre berørte

personers ret til et forsvar. Endvidere kan whistleblowerenheden videregive oplysninger om whistleblowerens identitet uden underretning, hvis underretningen vil bringe en relateret undersøgelse eller retssag i fare, f.eks. hvis underretningen vil medføre risiko for, at beviser vil blive skjult eller ødelagt, risiko for påvirkning af vidner, eller hvis der er mistanke om, at whistlebloweren bevidst har indgivet falsk indberetning.

4.2. Repressalier

Kriminalforsorgens ansatte m.v. og samarbejdspartnere skal kunne benytte whistleblowerordningen uden at frygte for ansættelsesretlige konsekvenser eller andre sanktioner som følge deraf.

Samtidig kan en whistleblower ikke ved at benytte whistleblowerordningen unddrage sig eventuelle sanktioner for alvorlige eller strafbare forhold, som en undersøgelse måtte vise, at whistlebloweren selv måtte have forårsaget.

Oplever en whistleblower repressalier som følge af at have benyttet ordningen, kan vedkommende henvende sig til enhedsleder Vibeke Greve eller chefkonsulent Hanne Olesen i Koncern Jura enten direkte eller gennem whistleblowerordningen, der i en sådan situation – ud over chefen for Koncern Jura - vil inddrage direktøren eller, hvis denne måtte være inhabil, alternativt Justitsministeriets departement.

Hvis whistleblowerenheden i Koncern Jura på anden vis bliver bekendt med, at en ansat kan være blevet udsat for repressalier som følge af at have benyttet ordningen, igangsætter enheden en undersøgelse heraf. Også i en sådan situation vil enheden i Koncern Jura inddrage direktøren, alternativt Justitsministeriets departement.

Har en ansat oplevet uberettigede ansættelsesretlige sanktioner som følge af at have indgivet en indberetning, kan den ansatte tilkendes erstatning, godtgørelse eller økonomisk kompensation efter de til enhver tid gældende regler herom.

5. Rettigheder for indberettede og whistleblowere

5.1. Rettigheder i forhold til forvaltningslovens regler m.v.

Whistleblowerenheden i Koncern Jura tager stilling til, i hvilket omfang whistlebloweren skal orienteres om eller inddrages i sagsbehandlingen. Det fagkontor/sekretariat eller det område, der undersøger sagen, tager stilling til, i hvilket omfang den indberettede skal orienteres om eller inddrages i sagsbehandlingen. Såfremt dette giver anledning til overvejelser i forhold til, om whistleblowerens anonymitet kan sikres, skal whistleblowerenheden involveres.

Det bemærkes i den forbindelse, at der i § 25 i lov om beskyttelse af whistleblowere er fastsat en særlig tavshedspligt i forhold til de oplysninger, der indgår i en indberetning. Se nærmere nedenfor under 5.3. og 5.4.

Både whistlebloweren og den indberettede bør som udgangspunkt modtage en orientering/underretning, når sagen er afsluttet. I den forbindelse bør der normalt oplyses om udfaldet af sagen/henvendelsen. Orienteringen/underretning skal dog ske i respekt for regler om tavshedspligt m.v.

De almindelige forvaltningsretlige regler finder i øvrigt anvendelse. En indberetning til whistleblowerordningen vil ikke i sig selv medføre, at whistlebloweren bliver part i sagen, som indberetningen vedrører, herunder opnår de almindelige partsrettigheder (f.eks. partshøring, begrundelse, partsaktindsigt og mulig klageadgang). Der kan dog være tilfælde, hvor en whistleblower har partsstatus i en sag, som indberetningen omhandler eller giver anledning til.

5.2. Persondataregler

Stamdata og de indberetninger, der modtages gennem whistleblowerordningen, vil som regel omfatte personoplysninger. Dette indebærer, at ordningens opbygning og administration skal leve op til reglerne i databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven.

Afhængig af de indberettede oplysninger kan behandlingen af personoplysningerne endvidere være omfattet af reglerne i retshåndhævelsesloven. Dette vil være tilfældet, hvis de indberettede oplysninger videresendes til politiet, hvorefter der indledes en efterforskning af strafbare handlinger. Hvis behandlingen af personoplysningerne er omfattet af retshåndhævelseslovens regler, vil databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven ikke finde anvendelse.

I henhold til databeskyttelsesforordningen, databeskyttelsesloven og retshåndhævelsesloven har de personer, som kriminalforsorgen behandler oplysninger om, en række rettigheder, som f.eks. en ret til at få at vide, hvilke oplysninger der behandles. De pågældende kan desuden gøre indsigelse mod kriminalforsorgens behandling af oplysninger og anmode om, at oplysningerne bliver slettet, berigtiget eller begrænset.

Se nærmere om oplysningspligt, indsigtsret samt berigtigelse, sletning og begrænsning i følgende afsnit 5.3, 5.4 og 5.5.

Flere oplysninger om rettigheder i forbindelse med persondatareglerne og kriminalforsorgens behandling af personoplysninger kan desuden findes på [kriminalforsorgens hjemmeside om personoplysninger](#).

5.3. Oplysningspligt

Oplysningspligten indebærer, at de personer, som kriminalforsorgen behandler oplysninger om, som udgangspunkt har ret til at blive underrettet om, at myndigheden behandler oplysninger om vedkommende. Myndigheden skal give meddelelse om bl.a. retsgrundlaget og formålet med behandlingen af oplysninger om den indberettede, det tidsrum, hvor personoplysningerne vil blive opbevaret, eller, hvis dette ikke er muligt, de kriterier, der anvendes til at fastlægge dette tidsrum, og kategorierne af eventuelle modtagere af oplysningerne.

Som følge af den særlige tavshedspligt i § 25 i loven om beskyttelse af whistleblowere vil oplysningspligten over for den indberettede eller andre personer nævnt i indberetningen imidlertid som udgangspunkt ikke skulle opfyldes.

Dette skyldes, at hensigten med tavshedspligten er at forebygge og imødegå forsøg på at hindre indberetning eller på at forhindre, vanskeliggøre eller forsinke opfølgning, navnlig undersøgelser, eller på at finde frem til de indberettende personers identitet.

Det betyder, at den indberettede eller andre personer nævnt i indberetningen som udgangspunkt ikke skal orienteres om, at der behandles oplysninger om den pågældende.

5.4. Indsigtsret

En indberettet person kan bede om at få at vide, hvilke oplysninger om vedkommende selv som en myndighed behandler. Pågældende kan desuden bede om en kopi af oplysningerne. Ud over retten til at få bekræftet, at der behandles oplysninger om vedkommende, har den indberettede også krav på at få meddelt en række oplysninger om behandlingen (hvem der er dataansvarlig, formålet med behandlingen, retsgrundlaget m.v.).

En anmodning om indsigt fra en registeret kan afvises, hvis imødekommelsen vil krænke andres rettigheder, herunder andre involverede parter anonymitet.

Som følge af den særlige tavshedspligt i § 25 i loven om beskyttelse af whistleblowere vil der på samme måde som i forhold til oplysningspligten, jf. pkt. 5.3. ovenfor, som udgangspunkt skulle gøres undtagelser fra indsigtsretten.

5.5. Berigtigelse, sletning og begrænsning

En indberettet person kan også gøre indsigelse mod kriminalforsorgens behandling af oplysninger om pågældende og anmode om, at oplysningerne bliver slettet, berigtiget, eller at behandlingen af oplysningerne bliver begrænset.

6. Uafhængighed

Indberetningerne behandles adskilt fra andre personalesager m.v. De modtages og vurderes af to medarbejdere i whistleblowerenheden i Direktoratet for Kriminalforsorgen og eventuelt også af chefen for Koncern Jura. Hvis chefen eller én eller to af medarbejderne i whistleblowerenheden er inhabil i en sag, må den eller de pågældende ikke træffe afgørelse i sagen, deltage i afgørelsen eller i øvrigt medvirke ved behandlingen af sagen. Tilsvarende gælder for de medarbejdere, som eventuelt får tilsendt henvendelsen til videre sagsbehandling, jf. punkt 9.7. nedenfor.

Hvis en indberetning omhandler direktøren for kriminalforsorgen, overgives indberetningen til Justitsministeriets departement til behandling.

7. Afrapportering

Whistleblowerenheden i Koncern Jura fører en fortegnelse over antal indberetninger til whistleblowerordningen, herunder oplysninger om sagernes behandling og udfald.

Chefen for Koncern Jura skal afrapportere om indberetninger til direktøren og til den samlede koncernledelse i kriminalforsorgen. Afrapporteringen skal foretages under hensyntagen til den særlige tavshedspligt, der gælder indberetninger, der indgår i whistleblowerordningen.

Derudover vil det centrale samarbejdsudvalg i kriminalforsorgen blive orienteret om antallet af sager fordelt på emner.

Afrapporteringer og orienteringer samt frekvenser herfor kan justeres på baggrund af omfanget af indberetninger, men skal ske mindst én gang årligt.

8. Aktindsigt

Indberetninger, der er omfattet af whistleblowerordningens anvendelsesområde, er ikke undergivet aktindsigt efter offentlighedsloven.

9. Procedure

Nedenfor beskrives proceduren for en indberetning gennem it-systemet til whistleblowerordningen i kriminalforsorgen.

En indberetning fra en whistleblower via fysisk post til én af de to medarbejdere i whistleblowerenheden i Koncern Jura vil følge samme procedure som en indberetning via it-systemet. Dog vil whistleblowerenheden ved anonyme henvendelser via fysisk post ikke have mulighed for at stille opfølgende og afklarende spørgsmål til whistlebloweren. Der vil således være et mere begrænset og muligvis utilstrækkeligt grundlag for at kunne undersøge og behandle sagen videre.

9.1 Indberetning

Whistlebloweren har adgang til whistleblowerordningen gennem et link på www.kriminalforsorgen.dk. Derefter kan whistlebloweren afgive sine oplysninger i et skema. Whistlebloweren afgør selv, om vedkommende vil være anonym eller vil afgive identitetsoplysninger. Kriminalforsorgen kan - uanset om whistlebloweren er anonym eller ej - kommunikere med vedkommende gennem it-systemet, idet whistlebloweren modtager en kode, som vedkommende på ny kan logge ind på sagen i it-systemet med.

9.2. Modtagelse

It-systemet sender automatisk en mail til de to medarbejdere i whistleblowerenheden i Koncern Jura i Direktoratet for Kriminalforsorgen, hvor de adviseres om, at der ligger en indberetning i systemet.

Whistleblowerenheden bekræfter gennem systemet inden for højst 7 dage modtagelse af indberetningen over for whistlebloweren og oplyser om den forventede sagsbehandlingstid.

Samtidig eller i forlængelse heraf retter whistleblowerenheden ved behov for yderligere oplysninger henvendelse til whistlebloweren. Det sker som udgangspunkt gennem it-systemet.

Endvidere giver whistleblowerenheden feedback til whistlebloweren hurtigst muligt og ikke senere end 3 måneder fra bekræftelsen af modtagelsen.

9.3 Journalisering

Whistleblowerenheden opretter en sag i kriminalforsorgens sagsbehandlingssystem. Sagen tildeles en indblikskode, så kun de to medarbejdere i whistleblowerenheden kan se sagen.

Der opretholdes sideløbende under sagens behandling en sag i whistleblower it-systemet af hensyn til at kunne kommunikere med whistlebloweren.

9.4. Indledende sagsbehandling

Whistleblowerenheden vurderer indledningsvist, om indberetningen er omfattet af whistleblowerordningen, og om der er grundlag for en egentlig sagsbehandling.

Whistleblowerenheden kan under hele sagens behandling have behov for at stille opklarende spørgsmål til whistlebloweren for at kunne behandle sagen videre på et tilstrækkeligt oplyst grundlag.

Whistleblowerenheden har som udgangspunkt metodefrihed i forhold til oplysning af sagen, idet det vil bero på en konkret vurdering af hver enkelt oplysning, hvordan oplysningerne håndteres bedst muligt.

Whistleblowerenheden bidrager i samråd med den ansvarlige direktør med forslag/anbefalinger til, hvordan sagen bør behandles videre.

9.5. Afvisning

Modtages der indberetninger, der falder uden for ordningens anvendelsesområde, afvises sagen, og whistleblowerenheden vil – afhængigt af indberetningens indhold og karakter – vejlede whistlebloweren om andre muligheder for opfølgning. Vejledningen kan eksempelvis bestå i, at whistlebloweren opfordres til at rette henvendelse til en tillidsrepræsentant, en leder eller HR-enhed, hvis det forhold, der indberettes om, ikke er omfattet af ordningen, og en konkret vurdering tilsiger, at tillidsrepræsentanten, lederen eller HR-enheden kan bidrage til at bringe forholdet videre i den rette ramme.

Derefter registreres dette på sagen i sagsbehandlingssystemet. Sagen lukkes og slettes i whistleblowerordningens it-system.

9.6 Henlæggelse

Hvis oplysningerne i indberetningen angår forhold, der ikke er tilstrækkeligt oplyst til, at der kan ske opfølgning, f.eks. hvis det tjenestested, indberetningen angår, ikke kan identificeres, og det ikke er muligt at indhente nærmere oplysninger fra whistlebloweren, f.eks. hvis whistlebloweren ikke besvarer whistleblowerenhedens opfølgende spørgsmål, henlægger enheden sagen uden videre sagsskridt. Enheden vil i så fald underrette whistlebloweren herom gennem it-systemet.

Beslutningen om at henlægge sagen registreres endvidere på sagen i sagsbehandlingssystemet. Sagen lukkes og slettes i whistleblowerordningens it-system.

9.7 Videre behandling

Hvis oplysningerne angår et omfattet forhold, skal forholdet undersøges nærmere.

Whistleblowerenheden i Koncern Jura foretager i relevant omfang indledende oplysningsskridt i sagen og afdækker herunder, hvilke enheder i kriminalforsorgen indberetningen angår, samt hvilken eller hvilke fagchefer/sekretariatschefer, der bør inddrages i sagen.

Hvis sagen vurderes at være omfattet af whistleblowerordningen, videregives sagen fra whistleblowerenheden i Koncern Jura til den fagchef/sekretariatschef, der har kompetence til at føre sagen videre, herunder eventuelt efter inddragelse af den eller de relevante fagchefer i områdekantorerne.

Enheden orienterer whistlebloweren om videregivelse af sagen til videre behandling og varetager eventuelle behov for supplerende kommunikation mellem den relevante fagchef/sekretariatschefen og whistlebloweren gennem whistleblower it-systemet. Reglerne om tavshedspligt kan have betydning for, hvilke oplysninger enheden kan give til whistlebloweren.

Fagchefen/sekretariatschefen, der får sagen overgivet fra enheden, og den fagchef i et områdekantor, der eventuelt får sagen overgivet fra en fagchef/et sekretariat i direktoratet, skal derefter sørge for, at der oprettes en selvstændig sag i sagsbehandlingssystemet med relevant begrænset indblik. De pågældende skal endvidere sørge for, at sagen undersøges nærmere. Hvis indberetningen viser sig at være velbegrundet, er der bl.a. følgende reaktionsmuligheder:

- Hvis der er tale om overtrædelse af straffelovningen, kan forholdet blive anmeldt til politiet.
- Vedrører sagen alvorlige fejl og forsømmelser begået af en ansat i kriminalforsorgen, kan det medføre ansættelsesretlige reaktioner, herunder disciplinære sanktioner, f.eks. lønnedgang, advarsel eller afskedigelse.
- Vedrører sagen alvorlige fejl eller forsømmelser begået af en samarbejdspartner, kan det medføre kontraktsretlige konsekvenser for samarbejdspartneren, f.eks. kontraktophævelse.

Hvis indberetningen vurderes ikke at være velbegrundet, henlægges sagen, hvorefter whistlebloweren får besked, medmindre reglerne om tavshedspligt hindrer dette.

Fagchefen/sekretariatet, der får sagen overgivet fra whistleblowerenheden i Koncern Jura, skal sørge for, at enheden skriftligt underrettes om, hvad undersøgelsen har vist, og hvad udfaldet af sagen er blevet samt begrundelsen for udfaldet af sagen.

Når sagen er endeligt afsluttet, orienterer enheden whistlebloweren herom, med mindre det er i strid med tavshedspligten, og sagen lukkes og slettes i whistleblowerordningens it-system.

Enheden lukker også sagen i sagsbehandlingssystemet, og den vil alene fremgå i anonymiseret form i opgørelser over antal sager, afrapporteringer m.v.